

Canada, Québec và Tôi.

Tháng Tư 2013, để nhớ lại tháng Tư 1975

bahaidao

Tôi ngụ cư ở Montréal, đô thị lớn nhất của Tiểu Bang Québec, Canada, như vậy là đã được 35 năm rồi, gấp đôi thời gian tôi ở Sài Gòn (chỉ vốn vẹn có 13 năm!). Như vậy, tôi là người Việt Nam, Saigonais hay Canadien, Québécois? Việc tôi đến Québec, thực ra cũng là do sự sắp đặt của số mệnh. Hồi đó, tôi cũng chưa tính tới chuyện vượt biên thì anh bạn tôi, Dương Quang Hào, tổ chức một con tàu vượt biên. Đó là mùa hè năm 1978, khi tôi vừa đi "cải tạo" về, còn chưa hoàn hồn. DQH tử tế cho tôi đi ké. Tới nay, tôi vẫn còn cảm ơn ông bạn vàng này. Anh em là anh em, nhưng là ân nhân thì vẫn là ân nhân.

Chúng tôi đến được Mã Lai sau một cuộc hải trình khá vất vả, có gặp hải tặc, nhưng vì lúc đó quá sớm, không có chuyện hải tặc giết hại thuyền nhân, chỉ chần lộn một ít tiền bạc, vàng, nữ trang. Giữa lúc đang bị cướp, biển động, sóng cấp 3. Bọn hải tặc đưa chúng tôi lên

tàu lớn của chúng, đãi ăn một bữa cơm chiều với cà ri gà, khá ngon, cho ngủ lại một đêm. Hôm sau, thả chúng tôi về thuyền, cho đi tiếp. Lênh đênh mãi, suốt 3 ngày đêm, chúng tôi lên được đất liền. Mã Lai không cho lên. Đang lo thì thấy có một người da trắng bơi đến gần, ra hiệu cho anh bạn tôi phá tàu đi. Sau này, người ta nói cho chúng tôi biết đó là ông Cao Ủy tên Pierre, không biết có phải không. Anh bạn tôi bèn lấy con heo dầu của tàu, liệng xuống biển rồi họ nhảy xuống đực tàu. Tàu ty nạn không chìm, nhưng mắc cạn, nằm nghiêng ngay bãi biển Paulau Bésar, là một thành phố du lịch của Mã Lai, đầy du khách, nên chính quyền Mã Lai phải miễn cưỡng cho chúng tôi lên bờ, và vào trại ty nạn Poulau Bésar, hồi đó chưa có Poulau Bidong. Nghĩ lại, còn kinh hồn. Nhờ phước của ông bà để lại, chúng tôi an toàn, may mắn hơn các người vượt biên vài tháng hay vài năm sau.

Tại trại ty nạn tôi gặp nhiều đồng nghiệp. Các người ty nạn có một chút trình độ dễ dàng được phái đoàn các nước chấp thuận cho vào định cư. Người tôi gặp đầu tiên là một ông Mỹ. Ông này gọi riêng tôi lên để khai thác xem tôi có thể cho tin tức gì liên quan đến những người Mỹ còn mất tích hay không. Sau khi không khai thác được gì từ tôi, ông hỏi tôi muốn đi định cư ở nước nào, tôi trả lời bừa, không suy nghĩ:

- Có lẽ tôi sẽ xin đi Canada.

Ông Mỹ thích quá reo lên :

- Ô, Canada là một nước rất tốt.

Không thấy ông ta khuyến khích mình xin đi Mỹ, có vẻ Mỹ không welcome mình, tôi cũng không hỏi gì thêm và cũng không xin gặp phái đoàn Mỹ..

Lúc ra về, tôi gặp anh bạn N.V.Nam, đồng nghiệp, cùng một promo. Anh Nam nói với tôi:

- Mọi thì chỉ thích nước Pháp. *Voir Paris et ... mourir.*

Quả nhiên, anh xin đi Pháp và được phái đoàn Pháp chấp nhận dễ dàng. Tôi có một anh bạn, cựu Đại Úy không quân, dân pilote hào hoa và liêu lĩnh. Anh nói với tôi :

- Cậu đi với tôi qua Úc đi, hai đứa mình xin đi làm nông trại, khẩn hoang, làm giàu.

Tôi lúc đó biết rằng việc trở lại nghề Y ở ngoại quốc rất khó, và cũng có chút thích phiêu lưu, thích quá, nói:

- Đồng ý, khi nào phái đoàn Úc đến, tôi sẽ xin đi với anh.

Anh bạn này sau sang Úc, không đi khai phá đất hoang gì, mà mở quán ăn ở Perth hay Melbourne gì đó, làm giàu thực. Nay đồ la rừng rinh, mua nhà ở Việt Nam, rồi đi đi, lại lại giữa Việt Nam và Úc, như đi chợ.

Tôi về lều, nói với bà vợ mới cưới, chỉ 4 tháng trước khi vượt biên ý định xin đi Úc của mình. Bà ta nhất định không chịu:

- Em của anh ở Canada, anh của anh ở Mỹ, đi Úc làm gì?

Nói tới, nói lui mãi, hai vợ chồng chưa quyết định gì được. Một hôm đến lều của anh Nguyễn Phú Cường chơi, gặp đàn anh Nguyễn Văn Trí, hai anh này nói với tôi:

- Canada có vùng Québec nói tiếng Pháp, dễ sống lắm. Quebec đất rộng gấp 10 lần nước Việt Nam, dân số chỉ có 6, 7 triệu, đời con, đời cháu mình cũng không sợ thiếu đất như ở Paris hay London.

Chính 2 lý do thiết thực này đã làm tôi suy nghĩ. Có lý, sao mình nghĩ không ra. Thế là khi phái đoàn Canada đến, tôi lên xin đi Québec, và được chấp thuận, với điều kiện là tôi đừng đòi hỏi phải trở lại với nghề nghiệp của tôi, vì họ không thể bảo đảm về việc này..Cho đến nay, tôi vẫn không biết quyết định như vậy có đúng hay không. Nhiều khi sau này, khi nghe các đồng nghiệp hốt bạc ở Hoa Kỳ, đôi lúc tôi hối tiếc, nhưng về già, nghĩ lại thấy quyết định của mình cũng không đến nỗi tệ. Đúng như vậy, đời sống của chúng tôi tại Montréal tuy không giàu có như ai, nhưng rất là êm đềm, như nước hồ thu và không vất vả như các đồng nghiệp ở các quốc gia khác.

Trước hết là các đồng nghiệp người bản xứ. Hồi đó, Ordre des médecins du Québec (Bây giờ gọi là Collège des médecins du Québec) có ông chủ tịch A. Roy nâng đỡ các y sĩ Việt Nam hết mình. Trong khi các y sĩ Việt Nam đến các tiểu bang khác của Canada trải vi trắc vầy, không trở lại nghề được thì ở Montréal y sĩ Việt Nam được giúp đỡ, thi lại, đi thực tập, rồi hành nghề trở lại khá dễ dàng. Trung bình, chỉ 2 hay 3 năm, là lấy lại được quyền hành nghề. Bản thân tôi, đến Montréal tháng 11 năm 1978... Đến giữa năm 1981, đã có quyền hành nghề một cách rất đàng hoàng. Sau này, khi ông chủ tịch Y Sĩ Đoàn đó về hưu, thì khó khăn hơn, nên nhiều đồng nghiệp đến sau, không trở lại nghề được. Chẳng ai giỏi hơn ai. Cuộc đời hơn nhau ở cái may mà thôi.

Người dân Québec gốc Pháp, nhưng không phải dân Parisien đâu. Họ là những người anh chị, phóng khoáng, giang hồ nên khi đến đất mới, theo tôi nghĩ (việc này không biết có đúng không, phải kiểm chứng lại), đổi lại họ tên nên họ của dân Québec nhiều khi nghe buồn cười lắm. Nào là ông LAPORTE, bà LAMONTAGNE, cậu BOILEAU, cô BOIVIN. Có người lại có tên CAUCHON, tên COITEUX... còn các tên thơm như DESJARDINS, LAFLEUR thì nhiều lắm.

Người Québécois ăn nói bộc trực, cư xử phóng khoáng hết như dân Nam Kỳ. Họ không phân biệt đối xử. Trong khi các đồng nghiệp BS da vàng mũi tẹt của tôi ở Mỹ hay ở các tiểu bang Canada nói tiếng Anh thường chỉ có khách hàng cũng da vàng mũi tẹt - người da trắng ít khi chịu cho bác sĩ mít khám - thì các người Québécois, gần phòng mạch nào đi khám phòng mạch đó, bất luận bác sĩ là Việt Nam hay da trắng, da đen gì. Tôi làm việc tại một khu phố gần như hầu hết là dân Québécois pure laine (nghĩa là chánh gốc, thứ thiệt 100 phần dầu). Hồi sau này, bác sĩ ở đây khan hiếm, nhiều khi đến phòng mạch làm tôi thấy mấy người này sắp hàng dài, chờ mình đến, tự hỏi tại sao mấy người này có thể tin cậy một ông bác sĩ già, nhỏ bé, ăn mặc bừa bãi, không xe xua gì (nhà quê, theo lời bà vợ tôi tôi phán) như mình, thiệt là kỳ lạ.

Sau này, con cháu của các đồng nghiệp, của các thuyền nhân thuộc các giới khác như giáo sư, luật sư theo các ngành Nha Y Dược nhiều lắm. Trong một bệnh viện thuộc Rive Sud của Montréal, số bác sĩ gốc Việt đông lắm, đi đâu cũng thấy họ Trần, họ Nguyễn, họ Phạm.... Nhiều khi loa phóng thanh vang lên "bác sĩ Nguyễn" , có việc cần ở phòng này, phòng nọ...thì không biết là ông Nguyễn nào, vì trong nhà thương, có cả chục BS Nguyễn, vui lắm.

Dân Québécois nói tiếng Pháp với một giọng đặc biệt, gọi là accent québécois. Cũng tỷ như người xứ Quảng nói tiếng Việt, không quen, đồ nghe được. Ngay cả như tôi, khi 2 đứa con nói chuyện với nhau bằng thứ tiếng này (mà khổ nỗi, hễ nói với nhau, là chúng không bao giờ nói tiếng Việt), là tôi và mẹ chúng, chịu thua một phép.

Khi viết thì càng tệ hơn. Tôi có thể dám cá với mọi người tuy tôi là dân Chu Văn An khi viết tiếng Pháp, so với người trung bình Québécois, tôi ít lỗi chánh tả và văn phạm hơn họ. Người Québécois viết như họ nói, nói sao, viết vậy, không cần để ý đến orthographe, grammaire gì hết. Ngay trên báo chí, người ta cũng bắt gặp các lỗi rất thông thường. Không hề gì, miễn làm sao cho 2 người hiểu nhau, vậy thôi. Còn bà Pauline Marois, đương kim Thủ Tướng Québec, khi nói tiếng Anh không hiểu các bạn có nghe chưa? Các ký giả trên tờ Journal de Montréal kêu quá về vấn đề này, nhưng "no Star Where"... chuyện nhỏ.

Việc tôi không mấy thích ở Québec là mùa đông ở đây lạnh quá, nhiều tuyết quá. Hồi mới sang đây, mới có xe, tôi đại đột mua mấy cái xe Mỹ (chiếc xe đầu tiên tôi mua là 1 chiếc Mustang sport, màu đỏ chói cho đúng điệu dân chơi cầu ba căng, được có 2 năm, gặp trục trặc đủ điều). Khi trời lạnh quá, đề xe không nổ. Sau này đổi sang xe Nhật, hãng Toyota, không còn gặp cảnh phải kêu người đến "bouter" cho xe chạy (tiếng này không hiểu có phải do tiếng anh to boost hay bouter là đem một chiếc xe đang chạy, đến câu điện vào bình

của xe mình bằng 2 sợi dây một đen, một đỏ, mình gọi là câu xe. Bouter là nối bout này đến bout kia). Dù sao chẳng nữa, nói như vậy là dân québecois hiểu liền, không phải giải thích lồi thồi. Cũng như khi dục ai nhanh nhanh lên một chút, thì họ nói "O' Wây, O' Wây". Hỏi một ông québecois chữ này viết ra sao, tại sao lại nói như vậy, thì ông này giải thích một cách đại khái: Có lẽ chữ này xuất xứ từ chữ envoyer, khi xưa làm việc en chaine trong các hãng xưởng, người ta dục nhau.... envoie, envoie. Cũng là một cách giải thích. Đại khái cách nói của người québecois có nhiều chỗ bí hiểm như vậy.

Trở về với mùa đông, lâu lâu, có những cơn bão tuyết dày đến 50, 60 cm, có khi 100 cm. Mà các cơn bão tuyết này lại thường xảy ra ban đêm. Có năm, đánh bài xong, ra khỏi nhà bạn, lấy xe về, nhìn thấy xe mình chôn vùi dưới đồng tuyết, thấy muốn khóc. Hôm đó, tôi may mắn gặp được một người chuyên môn dọn tuyết cho tư nhân, với một cái xe có trang bị một cái cào tuyết bằng sắt to tổ chẳng phía trước, nhận lời cào tuyết để đem xe ra với giá 100 đô nên ra về được. Sáng ra, anh Phạm H T chủ nhà, ra đường nhìn thấy một cái lỗ khổng lồ, cứ tấm tắc khen tôi giỏi đào tuyết. Tôi dấu biệt chuyện mình đã thuê người ta làm. Đó là trận bão người ta gọi là trận bão của thế kỷ 20.

Hồi tháng giêng năm 2013 mới đây, tôi lâm vào một hoàn cảnh tương tự sau khi ở phòng mạch ra. phải nhờ đến 2 thanh niên québecois giúp, mà gần một tiếng mới đào được một lối cho xe chạy được ra giữa đường, vì xe làm đường ủi tuyết vào lề đường mà mình đang đậu xe. Ngộ một điều ở đây là khi mình hoạn nạn có nhiều người sẵn sàng giúp mình, đẩy xe dùm mình. Làm như ai cũng quen với việc này rồi, nên giúp nhau là lẽ đương nhiên. Cho đến nay, đây là trận bão của Thế Kỷ 21, Không hiểu từ nay đến năm 2199, có trận bão nào lớn hơn hay không?

Mùa hè ở Montréal thì dễ chịu lắm. Trừ một vài ngày rất nóng, thì ba tháng hè rất lý tưởng cho các du khách. Người ta đặt ra rất nhiều lễ hội, cũng như các thành phố khác ở khắp nơi trên thế giới, để quyến rũ du khách. Nào là Festival nhạc jazz, Juste pour rire, just for fun... đua xe F1, bắn pháo bông quốc tế...v. v... Lúc nào centre ville cũng đầy người, đầy xe cộ. Thú nhất là xuống đường St Denis, vào các quán cà phê, vừa uống cà phê, vừa nhìn đầm non đi lại, ăn mặc rất là thiếu vải - giống như hồi trước ở Sài Gòn, ra La Pagode hay vào Givral.

Tôi sống ở Montréal mà không khác gì thời sống ở Sài Gòn. Bạn bè Việt Nam, đồng nghiệp, đồng "thối hư tật xấu" giống như xưa, mà chẳng bị lên án là đòi trụ gì. Vậy mà, ở Việt Nam, sau 1975, tôi đã bị bọn cán bộ đạo đức giả lên án vì đã bị hủ hóa, trở thành xấu xa vì Mỹ Ngụy. Thực kỳ quái, tôi vẫn sống, tôi vẫn ăn, vẫn du hí, đánh bài, giống hệt như hồi xưa ở Sài Gòn, Cần Thơ, mà sao ở đây, họ không kết tội tôi là bán nước, bóc lột dân lao động, ăn bám xã hội gì hết. Bọn chết tiệt CS sau khi vào được Miền Nam, đưa chúng tôi vào trại cải tạo, rồi gán cho trăm ngàn các thứ tội, mà trong các buổi học tập, mình nói như con vẹt, nhận tội, rồi sau đó chẳng hiểu mình mắc tội gì. Ai không nhận tội, dù chỉ trên đầu môi chót lưỡi, nín thở qua sông, thì coi như chưa tiến bộ, phải ở tù lâu hơn.

Thôi, coi như cái thời kỳ đen tối đó đã đi vào dĩ vãng rồi. Quên nó đi cho được việc. Trở lại với mùa hè ở Montréal, nếu thời tiết quanh năm được như vậy, thì Montréal quả thực là một thiên đường. Đáng tiếc là chỉ được 3 tháng đẹp trời mà thôi. Hè đi thì thu tới.

Mùa Thu Montréal nói riêng, và Québec hay Canada nói chung, đẹp tuyệt vời, với lá thu vàng hoặc đỏ rơi tả tơi, bay theo gió thu. Nhiều người sang Canada để chỉ muốn nhìn thấy những cảnh lá

đổi màu và rừng thu thay áo như vậy. Trong một mùa Thu gần đây, dù không phải thi sĩ, nhưng trước cảnh đẹp mùa thu, và tuổi già, nhớ tới những cố nhân, tôi đã sáng tác ra mấy câu thơ sau đây, xin trình bày để bà con thường lãm (thơ con cóc, xin đừng cười) :

*Nhìn lá vàng rơi, lá vàng rơi.
Mùa Thu quyến rũ đã qua rồi.
Ta tìm gì nữa, tìm gì nữa.
Chỉ thấy lá vàng lác đác rơi.
Nhìn lá vàng rơi, lá vàng rơi.
Sự nghiệp, công danh, chán quá rồi.
Ta tìm ai nữa, tìm ai nữa.
Bạn bè mấy đứa nhớ nhau thôi*

Đúng như vậy, bạn bè lâu lâu lại có một đứa bỏ cuộc chơi. Gặp nhau ngày nào vui ngày đó, còn tương lai: Kệ nó!! thắc mắc mà làm chi. Cuộc đời, như một dòng sông, một chuyến đò, hay một chuyến xe métro. Mỗi người, mỗi thế hệ, theo thời gian, lại có những bến đỗ khác nhau.

Tôi là một người Việt Nam, nhưng hình như các con tôi bây giờ, chúng là các Québécois. Mới đây, tôi hỏi thử thằng con út của tôi:

- Con có muốn sang Mỹ làm việc hay không. Con sẽ kiếm rất nhiều tiền bên đó.

Đứa con trả lời tôi một cách bất ngờ:

- Làm sao con có thể bỏ Québec được hở bố? Québec đã đầu tư quá nhiều vào những người như con.

Đúng như vậy, sống ở Québec, một thanh niên, bất cứ thuộc sắc dân nào, nếu có tài, và có chí, thì Québec giúp họ thành công dễ dàng. Được voi, đòi tiên, các sinh viên Québec hiện còn đang đòi học đại học miễn phí, việc chưa bao giờ có ở Bắc Mỹ. Các con tôi, khi học đại học, được cho vay tiền, được học bổng. Cả 2 đứa, đều có trên mười năm học đại học, chúng tôi có giúp chúng, rất ít, nhưng nếu chúng tôi không giúp gì đi nữa, chúng cũng có điều kiện ra trường một cách dễ dàng, chỉ nợ thêm một chút nữa thôi, khi đi làm, sẽ thanh toán mau chóng. Xã Hội Québec giúp đỡ các công dân của mình thành công. So với các sinh viên Việt Nam còn sống trong nước, các con tôi thực may mắn. Đây mới chính thực là Xã Hội Chủ Nghĩa.

Viết bài này, tôi, một người Việt Nam, bị các đồng bào của mình ngược đãi, đến mức phải bỏ xứ mà đi, vì không muốn bị kỳ thị, vì không muốn mấy đứa con không có tương lai (chỉ vì lý lịch của bố nó), chỉ để tri ân các người Québécois, đã đưa tay ra đón nhận và giúp đỡ chúng tôi làm lại cuộc đời.

Xin cảm ơn Canada!

Xin cảm ơn Québec!

Bọn CS sẽ không thể kết tội tôi "bán nước".

Sau 75, tôi đâu còn "nước". Chính chúng nó đã cướp mất "nước" của chúng ta, để bán cho Tàu!!!